

Korzystanie z materiałów w archiwum państwowym – dawniej i dziś

Wszystkie materiały w każdym archiwum państwowym są dostępne dla każdego, bez żadnych dodatkowych upoważnień. Wyjątkiem są przypadki, gdy:

- materiały te zawierają dane osobowe (dotyczy to tylko osób żyjących, a więc niewielkiego procentu zasobu, z ostatnich kilkudziesięciu lat)
- zawierają tajemnice chronione prawem (bardzo rzadki przypadek)
- oryginał jest zniszczony lub w trakcie konserwacji (trzeba mieć pecha, żeby tak trafić)
- zakaz udostępniania zawarto w umowie depozytu (teoretycznie możliwe, ale praktycznie niespotykane).

Aby dotrzeć do szukanej informacji, posługujemy się dostępnymi pomocami archiwalnymi:

- spis zespołów
- inwentarz archiwalny
- inne pomoce, jak: skorowidze, indeksy, przewodniki (rzadziej spotykane).

Coraz więcej inwentarzy wszystkich archiwów państwowych w Polsce dostępnych jest online (www.szukajwarchiwach.pl). Niektóre nawet ze skanami całych jednostek archiwalnych. To znacząco ułatwia i przyspiesza kwerendy w archiwach.

Jak wygląda to od strony praktycznej?

1. Kiedyś należało przyjechać do archiwum. Dziś z jednego miejsca mamy dostęp do wszystkich archiwów.
2. Zaczynało się od zgłoszenia użytkownika i przeglądania zeszytu ze spisem wszystkich zespołów archiwalnych. Dziś spis zespołów wygląda np. tak: <http://www.szukajwarchiwach.pl/45#tabZasoby>
3. Jeśli zespół nas zainteresował, prosiliśmy o inwentarz. Dziś po prostu klikamy w nazwę i otrzymujemy wstęp z inwentarzem w domu: http://www.szukajwarchiwach.pl/45/1/0/?q=XARCHro:45+XTYPEro:zesp&order=syg_order&wynik=1&rpp=15&page=1#tabZespól
4. Inwentarze dużych zespołów często dzielone były na tomy i ich przeglądanie trwało wiele godzin. W ten sposób jeden dzień kwerendy mieliśmy z głowy. Dziś przed wyjazdem przeglądamy inwentarz: http://www.szukajwarchiwach.pl/45/1/0/?q=XARCHro:45+XTYPEro:zesp&order=syg_order&wynik=1&rpp=15&page=1#tabJednostki
5. Potem następowało wypisywanie rewersów, które były realizowane czasem dopiero następnego dnia. Dziś rewersy możemy ściągnąć ze strony archiwum: <http://opole.ap.gov.pl/zasob/formularze.html>, wypełnić w domu, a nawet przesłać mailem, aby jednostki już czekały.
6. Biorąc pod uwagę, że coraz więcej materiałów zostało zdigitalizowanych. Możemy od razu dostać jednostkę bez wyjeżdżania do archiwum. Nawet jeśli miałyby to być skan z mikrofilmu:

<http://www.szukajwarchiwach.pl/45/22/0/1/1#tabSkany>

A jeśli nie chcemy szukać tradycyjnie, po strukturze zasobu archiwalnego, wpisujemy szukane hasło w wyszukiwarce i mamy wszystkie wyniki, do tego ze wszystkich archiwów w Polsce – od razu. Przykładowo dla hasła „Opole”:
<http://www.szukajwarchiwach.pl/search?q=Opole>

Aby zawęzić wyniki do Archiwum Państwowego w Opolu, dodajemy filtr „Archiwum”, znajdujący się w kolumnie po lewej stronie.